

Türkiye’de Lisansüstü Eğitim Konulu Çalışmaların İncelenmesi: Bir İçerik Analizi Çalışması

Analysis of Postgraduate Education Studies in Turkey: A Content Analysis Study

Osman Aktan^{1*}, Yunus Eğdemir²

¹Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü, Düzce, Türkiye, ²Çamlıca Ortaokulu, Kütahya, Türkiye

Orcid: O. Aktan (0000-0001-6583-3765), Y. Eğdemir (0000-0002-9345-3345)

ÖZET: Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de lisansüstü eğitim konusunda yapılan çalışmaların incelenmesi, lisansüstü eğitim konusunda mevcut araştırma eğilimlerinin belirlenmesi, araştırmaların benzerlik ve farklılıklarının ortaya konmasıdır. Araştırmanın veri kaynağını 2003-2021 yılları arasında yayımlanmış otuz yüksek lisans tezi, beş doktora tezi ile otuz sekiz makale olmak üzere toplam yetmiş üç araştırma oluşturmaktadır. Tarama modelinde desenlenen araştırmada, içerik analizi türlerinden betimsel içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından oluşturulan lisansüstü eğitime yönelik araştırmaları inceleme formu ile toplanmıştır. Veriler kategorik analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre, lisansüstü eğitim konusunda son yıllarda araştırmaların arttığı, araştırmaların çoğunluğunu makalelerin oluşturduğu belirlenmiştir. Araştırmalarda en fazla nitel araştırma yönteminin tercih edildiği, çalışmaların çoğunluğunun tek yazarlı olduğu ve genellikle lisansüstü eğitim programlarının değerlendirilmesi, lisansüstü eğitime yönelik görüş ve sorunlar gibi tekrar eden konularda çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Araştırmalarda sıklıkla nicel genel tarama ile nitel durum desenlerine yer verildiği, araştırmaların çoğunda veri toplama aracı olarak anket ve görüşme formunun kullanıldığı ve en fazla seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinin tercih edildiği belirlenmiştir. Ayrıca araştırmaların yoğunluklu olarak lisansüstü öğrencilere ve yükseköğretim kademesine yönelik olarak gerçekleştirildiği, veri analizinde betimsel istatistik ve içerik analizinin kullanıldığı belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak, farklı desenlerde ve karma yöntem araştırmaları ile konunun farklı boyutlarla ele alınması, araştırmacıların araştırma yöntemleri konusunda bilgi ve yeterliklerinin geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Lisansüstü eğitim, lisansüstü eğitim tezleri, makale, betimsel içerik analizi, kategorik analiz

Abstract: The aim of this study is to examine the studies on postgraduate education in Turkey, to determine the current research trends in postgraduate education and to reveal the similarities and differences of the studies. The data source of the research consists of seventy-three studies, including thirty master’s theses, five doctoral theses and thirty-eight articles, published between 2003-2021. Descriptive content analysis, one of the content analysis types, was used in the research designed in the scanning model. The research data were collected with the research form for postgraduate education created by the researchers. Categorical analysis technique was used in the analysis of the data. According to the research findings, it was determined that the researches on postgraduate education increased in recent years and the majority of the researches are articles. It was determined that the most qualitative research method was preferred in the studies, the majority of the studies were single-authored, and studies were generally conducted on repetitive subjects such as the evaluation of graduate education programs, opinions and problems regarding graduate education. It was determined that quantitative general survey scanning and qualitative case study designs were frequently used in the studies, questionnaire and interview forms were used as data collection tools in most of the studies, and non-random sampling methods were preferred the most. In addition, it was determined that the researches were mostly carried out for postgraduate students and higher education level, and descriptive statistics and content analysis were used in data analysis. Based on the results of the research, it is recommended to deal with the subject in different dimensions with different designs and mixed method research, and to develop the knowledge and competencies of researchers on research methods.

Keywords: Graduate education, graduate education theses, article, descriptive content analysis, categorical analysis

I. Giriş

Ülkelerin bilimsel alanlarda gösterdikleri gelişimler, ekonomik ve sosyal gelişimlerini de doğrudan etkile-

mektedir (Afonasova, Panfilova, Galichkina & Ślusarczyk, 2019). Yükseköğretim, bilimsel alanlardaki araştırma ve gelişmelerle, ülkelerin kalkınmalarına doğrudan etki

* İletişim Yazarı / Corresponding author. Eposta/Email : karakteregitimi@gmail.com

Geliş Tarihi / Received Date: 22.08.2021 — Kabul Tarihi / Accepted Date: 14.12.2021

doi: 10.32329/uad.985819

eden kurumlardan olmaktadır (Angell, Heffernan & Megicks, 2008; Cebrian, Grace & Humphris, 2015). Yükseköğretim kurumları bünyelerinde bulunan farklı türdeki akademik ve mesleki programlarda yetiştirdikleri nitelikli öğrenciler ile sürdürülebilir kalkınmaya öncülük etmektedir (Aleixo, Azeiteiro & Leal, 2018). Yükseköğretim kurumlarının bünyesinde yer alan lisansüstü eğitim programları, araştırma, bilgi üretme ve nitelikli bilim insanı kaynağını oluşturma gibi önemli işlevler üstlenmektedir (Altbach, 2004; Hurst, Cleveland-Innes, Hawranik & Gauvreau, 2013).

Lisansüstü eğitim, her hangi bir alanda lisans eğitime nazaran daha spesifik bir alanda derinlemesine fazla uzmanlaşma imkanı sağlayan eğitim olarak açıklanabilir (Aitken, Currey, Marshall & Elliott, 2008). Türk eğitim sisteminde lisansüstü eğitim; yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik programlarını kapsamaktadır. Yüksek lisans programı ile öğrencinin bilimsel araştırma yöntemlerini kullanarak bilgilere ulaşması, bilgiyi derlemesi, yorumlama ve değerlendirme yeteneğini kazanması; doktora programı ile de öğrencinin bağımsız araştırma yapması, her hangi bir problemi bilimsel yollarla çözüme ulaştırması, verileri derinlikli bir bakış açısı ile irdeleyerek yorumlama, analiz etme ve sentezleme ile yeni bilgiler üretmek için gerekli becerileri kazanması amaçlanmaktadır (YÖK, 2016).

Ülkemizde 2014-2015 eğitim-öğretim yılında 324.101'i yüksek lisans, 78.223'ü doktora öğrencisi olmak üzere toplam 402.223 öğrenci öğrenim görmekte iken (YÖK, 2016), 2020-2021 öğretim yılında toplam lisansüstü öğrenim gören öğrenci sayısı 449.717 olmuştur. Bu öğrencilerin 343.569'u yüksek lisans eğitim alan öğrenci, 106.148 öğrenci ise doktora eğitimi almaktadır (YÖK, 2021). Son beş yılda ülkemizde hem yüksek lisans hem de doktora eğitimi alan öğrencilerin sayılarının arttığı, özellikle doktora eğitimi alan öğrenci sayısında artışın daha fazla olduğu görülmektedir. Ülkemizde son yıllarda lisansüstü eğitim program sayılarının artmasının da bu sonucu etkilediği söylenebilir (Aktan, 2020).

Lisansüstü eğitim, lisans eğitime kıyasla daha üst düzey bir eğitim olup bireylere bilimsel okuryazarlık, problem çözme ve araştırma becerilerini kazandırma, mesleki alanda uzmanlaşma ile nitelikli iş gücü yetiştirme gibi amaçlar taşımaktadır (Karaman & Bakırcı, 2010; Günay, 2018). Bununla birlikte, mesleki ve kişisel gelişim sağlama, karşılaştıkları problemlerin çözümlerine yönelik bilimsel stratejiler geliştirme ve çözümlerin sonuçlarını paylaşma gibi konularda deneyim kazandırmaktadır (Alabaş, Kamer & Polat, 2012; Rust, 2009). Ayrıca lisansüstü eğitimin kazandırdığı mesleki beceriler, bireyleri kişisel ve mesleki gelişimlerinin sürekliliği için motive eder (Kovalchuck & Vorotnykova, 2017). Bireylerin lisansüstü eğitime başlamalarında mesleki yaşan-

tısını bilimsel temellerle destekleme, mesleki sorunlara çözüm bulma, araştırma becerilerine sahip olma, bilimsel çalışmalara katkı sunma ve bilimsel çalışmalarını takip isteği gibi faktörlerin etkili olduğu söylenebilir. Lisansüstü eğitimin bireylere kişisel ve mesleki gelişim, uzmanlaşma, mesleki yeterlik, bilimsel okuryazarlık, olay ve durumlara bilimsel bakış açısı, mesleki özgüven, eleştirel düşünme, araştırma ve uygulama becerileri ile mesleki sorunlara bilimsel yaklaşım becerisi gibi bazı yetkinlikler sağladığı belirlenmiştir (Aktan, 2020).

İlgili alanyazını incelendiğinde lisansüstü eğitime yönelik araştırmaların son yıllarda arttığı söylenebilir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde; lisansüstü eğitimin mesleki gelişime katkıları (Basar & Kösem, 2019; Turhan & Yaraş, 2013), lisansüstü eğitime yönelik görüş ve beklentiler (Aküzüm, 2016; Alabaş vd., 2012; Aydemir & Çam, 2015; Çelenk & Bayar, 2019; Er & Ünal, 2017; İbiş, 2014; Koşar, Er & Kılınc, 2020; Özen & Altunbay, 2021; Sarıkaya, 2017; Serin & Ergin-Kocatürk, 2019; Umur & Demirtaş, 2018; Yılmaz, Tonga & Çakır, 2017), lisansüstü eğitime ilişkin sorunlar (Aslan, 2010; Baş, 2013; Karaman & Bakırcı, 2010), lisansüstü eğitime yönelik tutum (İlter, 2019; Şaşmaz Ören & Karapınar, 2016), lisansüstü eğitimin değerlendirilmesi (Bor-Küçükataç, Şahiner & Yeğen, 2017; Günay, 2018), kariyer gelişimi açısından lisansüstü eğitimin değerlendirilmesi (Aktan, 2020), lisansüstü eğitim ve mesleğe geçiş süreci (Apaydın, 2020) konularında bazı çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde lisansüstü eğitime yönelik görüşler ile lisansüstü eğitim sürecine yönelik sorun ve beklentileri inceleyen araştırmaların yoğunlukta olduğu söylenebilir.

Bilimsel araştırma sonuçları, bilgi üretme, yorumlama ve bilginin yeniden inşası yoluyla tüm bilim alanlarındaki uygulamaları etkilemektedir. Elde edilen sonuçlar uygulamalar için temel oluşturmakla birlikte, geleceğe yönelik yeni araştırmalara da ışık tutmaktadır (Cargill & O'Connor, 2009). Eğitim ve öğretim uygulamalarını yönlendiren eğitim araştırmalarında son yıllarda artış olduğu gözlenmektedir. Araştırma sonuçlarının bir kısmı eğitim ve öğretim alanındaki yenilik ve düzenlemelere kaynaklık ederken, bazı araştırma sonuçları da önceki araştırma sonuçlarının güvenilirliğini test etme işlevi görmektedir (Sözbilir & Kutu, 2008).

Ülkemizde lisansüstü eğitime yönelik nicel göstergelerin artışı ile birlikte bu alanda yapılan lisansüstü tez ve araştırmalarda da artış yaşanmıştır (Günay, 2018). Yayınlanan tez ve makalelerden üretilen bilginin etki değeri olarak kabul edilen atıf sayıları bakımından, uluslararası bilim çevrelerinden gerekli ilgiyi görmedikleri söylenebilir (Akçığit & Özcan Tok, 2020). Ülkemizde araştırmacıların çalışma motivasyonlarını artırmak ve nitelikli yayınlar üretmelerini sağlamak amacıyla verilen teşvik-

lerin, araştırmalarda nitelikten çok niceliksel artışa yol açtığı görülmektedir (Oyman Bozkurt, 2021; Ültay & Ültay, 2018). Bu nedenle bilimsel bilgi üretmek amacıyla yayınlanan araştırmaların, bilimsel ölçütler ışığında incelenmesini, kontrol edilmesini ve araştırma eğilimlerinin belirlenmesi gerekmektedir (Karadağ vd., 2017). Ayrıca belli bir alanda araştırmaların ayrıntılı incelenerek değerlendirilmesi, ilgili alandaki çalışmaların eğilimini ortaya koymakla birlikte, ilgili alanın gelişmesine de katkı sağlaması bakımından oldukça önemlidir (Turan, Karadağ, Bektaş & Yalçın, 2014).

1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de lisansüstü eğitim konusunda yapılan araştırmaların analiz edilmesi, yapılmış olan çalışmalardaki benzerlik ve farklılıklar ile araştırma eğilimlerinin ortaya konmasıdır. Araştırmada elde edilecek bulgular doğrultusunda Türkiye’de lisansüstü eğitimin bütüncül olarak ele alınması, araştırmalarla ilgili mevcut durumum betimlenmesi, bu konuda lisansüstü araştırma eğiliminin belirlenmesi ve mevcut durumun ortaya konması bakımından araştırmanın oldukça önemli olduğu söylenebilir. Lisansüstü eğitime ilişkin araştırmalara ilişkin yıllara göre yayın türü ve sıklığı ile konu ve kapsamlarının belirlenmesi, araştırmalarda kullanılan yöntem ve analiz tekniklerinin incelenmesi, lisansüstü eğitim ile ilgili araştırmaların mevcut durumunu ortaya koyması ve bu alanda çalışacak araştırmalara rehberlik yapması açısından araştırmanın lisansüstü eğitim konusunda mevcut durumu özetleyen bir araştırma olduğu söylenebilir. Araştırmada elde edilen bulguların lisansüstü eğitim alanındaki yeni araştırmalarda, farklı konularda araştırmaların yapılması ve bu araştırmalarda farklı metodolojilerin kullanılmasına ilişkin, araştırmacılara geleceğe yönelik bir perspektif sunması ve dolayısıyla lisansüstü eğitimin gelişimine katkı sağlaması beklenmektedir. Bu ana amaç doğrultusunda, araştırmada “Lisansüstü eğitim alanında yapılan araştırmaların; yayım türü, yayım tarihi, yazar sayıları, araştırma konuları, araştırma yöntem, desen ve alt desen türleri, örneklem/çalışma grubu/veri kaynağı, örneklem belirleme yöntemi, araştırma yapılan eğitim kademesi, veri toplama araçları, analiz yöntemleri açısından dağılımı nedir?” alt amaçlarına cevap aranmaktadır.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Betimsel tarama modelinde desenlenen araştırmada, içerik analizi türlerinden betimsel içerik analizi kullanılmıştır (Karasar, 2016; Neuendorf, 2002). Betimsel içerik analizinde belirli bir konu üzerinde yapılan çalışmalar ile ilgili eğilimlerin belirlenmesi amaçlanmaktadır (Cohen, Manion & Morrison, 2007). Bu yöntem ile ilgili konu-

da araştırma eğilimleri belirlenir, ilgili konuda çalışma yapmak isteyen araştırmacılara, konuyla ilgili mevcut durum sunulmaktadır (Çalık & Sözbilir, 2014).

2.2. Araştırmanın Veri Kaynağı

Araştırmanın veri kaynağını YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde erişime açık yüksek lisans ve doktora tezleri ile, TÜBİTAK ULAKBİM Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı, Google Akademik, ERIC ve EBSCOhost veri tabanlarında dizinlenen lisansüstü eğitim ile ilgili makaleler oluşturmaktadır. Araştırmanın veri kaynağı, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile belirlenmiştir. Ölçüt örnekleme, araştırmanın amacına uygun olarak belirli ölçütleri sağlayan durumların çalışılmasıdır (Patton, 2014). Bu ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir yada önceden belirlenmiş ölçütler kullanılabilir (Marshall & Rossman, 2014). Araştırmanın veri kaynağının oluşturulmasında, çalışmaların Türkiye’de 2003 yılı ile 2021 yılının Haziran ayına kadar yayımlanmış olması, lisansüstü ile lisansüstü eğitim anahtar kelimesini içermesi, makalelerin ulusal/uluslararası hakemli dergilerde yayınlanmış olması, lisansüstü tezlerin erişime açık olması, yazı dilinin Türkçe olması gibi ölçütler dikkate alınmıştır. Araştırmanın veri kaynağı bu ölçütleri karşılayan 38 makale, 30 yüksek lisans tezi ile 5 doktora tezi olmak üzere toplam 73 çalışmadan oluşmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan, lisansüstü eğitime yönelik araştırmaları inceleme formu kullanılmıştır. Form araştırmanın alt amaçlara yanıt verecek şekilde hazırlanmıştır. Formda araştırmanın türü, yayın tarihi, yayın türü, konu ve değişken türleri, araştırma yöntemi ve türü, örneklem grubu, örneklem türü, örneklem belirleme yöntemi, veri toplama araçları, analiz yöntemleri alt başlıkları yer almaktadır. Her bir çalışma inceleme formunda belirtilen alt başlıklara göre incelenerek, çalışma ile ilgili bilgiler forma işlenmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma veri analizinde, içerik analizi türlerinden biri olan kategorik çözümleme tekniği kullanılmıştır. Kategorik çözümleme tekniği, incelenen mesaj, konu veya durumun birimlere bölünmesi ve her birimin belirli ölçütlere göre kategoriler halinde gruplandırılmasıdır (Mayring, 2004). Kategorilerin belirlenmesinde araştırmanın alt amaçlarında belirtilen alt başlıklar esas alınmıştır. Çalışmalar, Microsoft Excel dosyasında araştırmanın alt amaçlarında belirtilen başlıklara göre kodlanmıştır. Kodlamalarda çalışmalarda belirtilen bilgiler esas alınmıştır. Kodlamalar sonucu araştırmanın veri setini oluşturan bir tablo elde edilmiştir. Her bir kategorinin frekans ve yüzdesi hesaplanmıştır.

2.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın geğerliğini sağlamak için, belirtilen ltleri karşılayan lisansüstü eğitim konulu tüm çalışmalara ulaşılmaya çalışılmıştır. Verilerin toplanması ve analiz süreçleri ayrıntılı olarak açıklanmış, incelenen araştırmaların eksiksiz incelenmesi amacıyla araştırma inceleme formu kullanılmış ve her bir çalışma ile ilgili bilgiler ayrıntılı olarak oluşturulan tabloya not edilmiştir. Araştırmada ele alınan kategoriler, araştırmanın alt amaçlarında belirtilen alt başlık/değişkenlere göre belirlenmiştir. Araştırmanın güvenirliğini sağlamak için, ilk olarak araştırmaların seçiminde nitel araştırmanın geleneğine uygun olarak amaçlı örneklem yöntemlerinden lt örnekleme kullanılmıştır.

Araştırmaların incelenmesine yönelik olarak araştırmacılar tarafından kategori başlıkları belirlenmiştir. Belirli kategori başlıkları eğitim bilimleri alanında c uzmanın denetimine sunulmuş, uzmanlardan alınan geri bildirimlere göre değerlendirme kategorilerine son hali verilmiştir. Araştırmalar, belirlenen kategorilere göre ayrıntılı olarak betimlenerek kodlanmıştır. Kodlama yapılırken ham verilere sadık kalınmıştır. Bu amaçla her bir araştırma belirlenen kategorilere göre kodlanmış, tüm çalışmaların yer aldđđı bir kodlama tablosu oluşturulmuştur. Nitel araştırmalarda kodlayıcılar arası görüş birliğinin en az % 80 olması beklenmektedir (Miles & Huberman, 2015). alışmalar araştırmacılar tarafından ayrı ayrı olarak kodlanmış, kodlama işlemi tamamlandıktan sonra kategorilere ilişkin kodlamalar karşılaştırılmış ve kodlayıcılar arasında uyum % 96 olarak belirlenmiştir. Bu değer yüksek düzeyde kodlayıcı uyumunu ifade etmekte olup, araştırma için kabul edilebilir bir değerdir (Miles & Huberman, 2015).

3. Bulgular

Araştırmanın amacına yönelik olarak kategorik analizler analizleri sonucu, alt amaçlara ilişkin elde edilen bulgular, aşağda grafikler halinde sunulmuştur.

3.1. Araştırmaların Yayım Türü

Lisansüstü eğitim konusunda gerçekleştirilen araştırmaların, yayım türüne göre dağılımı ile ilgili bulgular aşağda Tablo-1'de verilmiştir.

Tablo 1. Lisansüstü Eğitim Konusunda Yapılan Araştırmaların Yayım Türüne Göre Dağılımı

Yayım Türü	Frekans (f)	Yüzde (%)
Yüksek Lisans Tezi	30	41,10
Doktora Tezi	5	6,85
Makale	38	52,05
Toplam	73	100

Tablo 1 incelendiğinde lisansüstü eğitim konusunda

yapılan araştırmaların yarıdan fazlasının (f=38, % 52) makalelerden oluştuğu, yüksek lisans tezi düzeyinde yapılan çalışmalarında ağrılık olarak makalelere yakın olduğu (f=30, % 41,10) görülmektedir. Lisansüstü eğitim konusunda doktora tezi düzeyinde yapılan araştırmaların ise (f=5, % 6,85) oldukça az olduğu görülmektedir. Lisansüstü eğitim konusunda makale ve yüksek lisans tezi türünde araştırmalarda konunun daha fazla incelendiği söylenebilir.

3.2. Araştırmaların Yayım Tarihleri

Lisansüstü eğitim konusunda gerçekleştirilen araştırmaların, yayım tarihine göre dağılımı ile ilgili bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Lisansüstü Eğitim Konusunda Yapılan Araştırmaların Yayım Tarihe Göre Dağılımı

Yıl	Yüksek Lisans		Doktora		Makale		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
2003	3						3	4,11
2004	1						1	1,37
2005					1		1	1,37
2006	1						1	1,37
2007	1						1	1,37
2008	2						2	2,74
2009			1				1	1,37
2010	2				2		4	5,48
2011							0	0,00
2012	1				2		3	4,11
2013	2				5		7	9,59
2014	1		3		2		6	8,22
2015	2				2		4	5,48
2016	1		1		6		8	10,96
2017	2				4		6	8,22
2018					2		2	2,74
2019	9				7		16	21,92
2020	2				4		6	8,22
2021					1		1	1,37
Toplam	30	41,10	5	6,85	38	52,05	73	100

Tablo 2 incelendiğinde lisansüstü eğitim konusunda yapılan araştırmaların son yıllarda yoğunluk kazandığı, yapılan araştırmaların yoğunluğunu 2013 ve sonrasındaki yıllarda yapılan araştırmaların oluşturduğu (f=58, %79,6) görülmektedir. Araştırma bulgularına göre lisansüstü eğitim konunun son yıllarda önem kazandığı söylenebilir. Diğer taraftan 2011 yılında lisansüstü eğitim konusunda bir araştırmaya rastlanmamış olup, 2019 yılında ise konuyla ilgili en fazla araştırmanın yapıldđđı görülmektedir.

3.3. Araştırmaların Yazar Sayısı

Lisansüstü eğitim konusunda gerçekleştirilen araştırma-

ların, yazar sayısına göre dağılımı ile ilgili bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3 incelendiğinde lisansüstü eğitim konusunda yapılan araştırmaların çoğunluğunun tek yazarlı ($f=45$, % 61), daha sonra sırasıyla iki yazarlı ($f=18$, % 24), üç yazarlı ($f=9$, % 12) ve dört yazarlı ($f=1$, % 1) araştırmalardan oluştuğu görülmektedir. Bu durumun yapılan araştırmaların çoğunluğunu lisansüstü tezlerin oluşturmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 3. Lisansüstü Eğitim Konusunda Yapılan Araştırmaların Yazar Sayısına Göre Dağılımı

Yazar Sayısı	Frekans (f)	Yüzde (%)
Bir yazarlı	45	61,64
İki Yazarlı	18	24,66
Üç yazarlı	9	12,33
Dört yazarlı	1	1,37
Toplam	73	100

3.4. Araştırma Konuları

Lisansüstü eğitim konusunda gerçekleştirilen araştırmaların, araştırma konularına göre dağılımı ile ilgili bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Lisansüstü Eğitim Konusunda Yapılan Araştırmaların Konularına Göre Dağılımı

Araştırmaların konuları	Frekans (f)	Yüzde (%)
Lisansüstü eğitim programlarının değerlendirilmesi	15	20,55
Lisansüstü eğitime yönelik görüşler	13	17,81
Lisansüstü eğitimde yaşanan sorunlar	6	8,22
Lisansüstü eğitimin mesleki deneyime etkisi	6	8,22
Lisansüstü eğitim yapısı ve uygulanma süreci	5	6,85
Lisansüstü eğitime yönelik tutum	5	6,85
Lisansüstü Eğitimin mesleki gelişime etkisi	4	5,48
Lisansüstü eğitime kabul ölçütleri	3	4,11
Lisansüstü Eğitime yönelik beklentiler	3	4,11
Lisansüstü eğitimde kalite ve inovasyon	3	4,11
Lisansüstü eğitim programlarının etkililiği	2	2,74
Lisansüstü eğitimin kariyer gelişimine etkisi	2	2,74
Uzaktan lisansüstü eğitim uygulamaları	1	1,37
Lisansüstü eğitim programlarının karşılaştırılması	1	1,37
Lisansüstü eğitim yoluyla kültürel etkileşim	1	1,37
Lisansüstü eğitimin felsefesi	1	1,37
Lisansüstü eğitim alma gerekçeleri	1	1,37
Lisansüstü eğitime yönelik yeterlikler	1	1,37
Toplam	73	100

Tablo 4 incelendiğinde lisansüstü eğitim konusunda yapılan araştırmalarda konularına göre sırasıyla en çok lisansüstü eğitim programlarının değerlendirilmesi ($f=15$,

% 20), lisansüstü eğitime yönelik görüşler ($f=13$, % 17) ve lisansüstü eğitimde yaşanan sorunlara ($f=6$, % 8) ilişkin araştırmalar yapıldığı görülmektedir. Yapılan araştırmalarda konu olarak uygulama ve uygulama sürecinin değerlendirilmesine ilişkin çalışmaların yoğunlukta olduğu söylenebilir.

3.5. Araştırmalarda Kullanılan Yöntemler

Lisansüstü eğitim konusunda gerçekleştirilen araştırmaların, yöntemlerine göre dağılımı ile ilgili bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Lisansüstü Eğitim Konusunda Yapılan Araştırmaların Yöntemlerine Göre Dağılımı

Yöntem	Frekans (f)	Yüzde (%)
Nitel araştırma yöntemi	36	49,32
Nicel araştırma yöntemi	25	34,25
Karma araştırma yöntemi	6	8,22
Belirtilmemiş	6	8,22
Toplam	73	100

Tablo 5 incelendiğinde lisansüstü eğitim konusunda yapılan araştırmalarda yöntemlerine göre araştırmaların yaklaşık yarısının nitel araştırma yöntemleriyle ($f=36$ % 49,32) gerçekleştirildiği, sonrasında sırasıyla nicel ($f=25$ % 34,25) ve karma araştırma yöntemlerinin ($f=6$ % 8,22) kullanıldığı görülmektedir. Bazı araştırmalarda ise ($f=6$ % 8,22) yöntem bilgisine yer verilmemiştir. Tablo 6'da yıllara göre araştırmalarda kullanılan yöntemlerin dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde lisansüstü eğitim konusunda yapılan araştırmalarda yöntemlerine göre lisansüstü tezlerde nicel yöntemlerin daha fazla tercih edildiği ($f=16$), nitel araştırmalarında sayı olarak nicel araştırmalara yakın olduğu ($f=11$), doktora tezlerinde karma ve nitel yöntemlerin daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Makalelerde ise eğilimin nitel yöntemlerden yana olduğu ($f=24$) ve nitel araştırmaların son yıllarda ağırlık kazandığı söylenebilir.

3.6. Araştırmaların Yöntem, Desen ve Alt Desenlerine Göre Dağılımı

Lisansüstü eğitim konusunda gerçekleştirilen araştırmaların, yöntem, desen ve alt desenlerine göre dağılımı ile ilgili bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7 incelendiğinde lisansüstü eğitim konusunda yapılan araştırmalarda yöntemlerine göre nitel araştırmalarda en fazla durum deseninde ($f=14$) araştırmaların yapıldığı, nicel yöntemlerde ise en fazla genel tarama deseninde ($f=18$) araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Karma yöntem araştırmaların ise oldukça az ($f=6$) oldu-

Tablo 6. Lisansüstü Eğitim Konusunda Yapılan Araştırmaların Yöntemlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	Yüksek Lisans Tezi			Doktora Tezi			Makale			Toplam	
	Nitel	Nitel	Karma	Nitel	Nitel	Karma	Nitel	Nitel	Karma		Bilgi yok
2003	2	1									3
2004		1									1
2005								1			1
2006	1										1
2007		1									1
2008	1	1									2
2009				1							1
2010	2								1	1	4
2011											0
2012	1							2			3
2013		2					1	3		1	7
2014	1				1	2		1		1	6
2015	2							2			4
2016		1			1			1	5		8
2017	2							1	1	1	6
2018								1		1	2
2019	4	4	1					3	4		16
2020			2						4		6
2021								1			1
Toplam	16	11	3	1	2	2	7	24	2	5	73

Tablo 7. Araştırmaların Yöntem, Desen ve Alt Desenlerine Göre Dağılımı

Yöntem	Desen	Alt Desen	Frekans (f)	Yüzde (%)	
Nitel (f=36, %=49,32)	Fenomenoloji		3	4,11	
	Doküman inceleme		5	6,85	
	Durum çalışması	Belirtilmemiş		7	9,59
		Özel durum		2	2,74
		İç içe geçmiş durum		1	1,37
		Çoklu durum		1	1,37
		Tipik durum		1	1,37
	Betimsel tarama	Öyküleyici durum		1	1,37
		-		2	2,74
		Görüşme		1	1,37
Nicel (f=25, % 34,25)	Belirtilmeyen		12	16,44	
		Genel tarama	18	24,66	
	Tarama	İlişkisel tarama	4	5,48	
		Kesitsel tarama	1	1,37	
	Temel araştırma	-	1	1,37	
Karma yöntem (f=6, % 8,22)	Tanımlayıcı araştırma	-	1	1,37	
	Yakınsayan paralel		3	4,11	
	Tasarım tabanlı araştırma		1	1,37	
	Belirtilmemiş		2	2,74	
Belirtilmemiş (f=6, % 8,22)	-	-	6	8,22	
Toplam			73	100	

ğu görülmektedir. Her iki yöntemde araştırmaların yoğunlaştığı genel tarama ve durum çalışması desenlerinde yoğunlaştığı, araştırmalarda yöntem çeşitliliği sağlama

açısından farklı desendeki nitel, nicel ve karma yöntem araştırma desenlerinin tercih edilmediği söylenebilir. Bazı araştırmalarda ise (f=6) yöntem ve desen bilgisine

yer verilmediği görülmektedir.

3.7. Araştırmaların Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu/Veri Kaynağı Grubuna Göre Dağılımı

Lisansüstü eğitim konusunda gerçekleştirilen araştırmaların, evren ve örneklem/çalışma grubu/veri kaynağı olarak farklı özellikte grup ve verilerin ele alındığı belirlenmiştir. Araştırmalardaki tasarım dikkate alınarak grup/veriler sınıflandırılmıştır. Lisansüstü eğitim konusunda gerçekleştirilen araştırmaların, evren ve örneklem/çalışma grubu/veri kaynağı grubuna göre dağılımı ile ilgili bulgular Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8'de verildiği gibi, lisansüstü eğitim konusunda yapılan araştırmaların evren ve örneklem/çalışma grubu/veri kaynağı grubuna göre dağılımları incelendiğinde, en fazla lisansüstü eğitim gören öğrencilerin yer aldığı araştırmaların yapıldığı (f=22, %=30,14), daha sonra Milli Eğitim Bakanlığı'nda görev yapan kişilerin yer aldığı araştırmaların yapıldığı (f=15, %=20,55) görülmektedir. Bireyler dışında veri kaynağını Yök Tez Merkezi'nin oluşturduğu araştırmaların da (f=9, %=12,33) yapıldığı görülmektedir.

3.8. Araştırmaların Örneklem Belirleme Yöntemine Göre Dağılımı

Tablo 8. Araştırmaların Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu/Veri Kaynağı Grubuna Göre Dağılımı

Grup/Veri	Özellik	Frekans (f)	Yüzde (%)	Toplam Frekans (f)	Toplam Yüzde (%)
Lisansüstü eğitim gören bireyler	Öğrenciler	14	19,18	22	30,14
	Öğretmenler	6	8,22		
	Öğretmen ve yöneticiler	1	1,37		
	Öğretmen, yönetici ve denetmenler	1	1,37		
Akademisyenler/ Üniversite görevlileri	Öğretim üyeleri	6	8,22	9	12,33
	Öğretim elemanları	2	2,74		
	Enstitü sekreterleri	1	1,37		
Mezun	Öğrenciler	4	5,48	6	8,22
	Öğretmenler	2	2,74		
Karma	Öğrenciler ve öğretim üyeleri	8	10,96	9	12,33
	Ales sınavına giren adaylar	1	1,37		
	Aday öğretmenler	7	9,59		
Milli Eğitim Bakanlığı'nda görev yapanlar	Öğretmenler	5	6,85	15	20,55
	Yöneticiler	2	2,74		
	Öğretmen ve yöneticiler	1	1,37		
Yazılı döküman	Yök Tez Merkezi	9	12,33	9	12,33
Belirtilmemiş	-	3	4,11	3	4,11
Toplam		73	100	73	100

Tablo 9. Araştırmaların Örneklem Belirleme Yöntemine Göre Dağılımı

Yöntem	Örneklem Türü	Alt örneklem türü	Frekans (f)	Yüzde (%)
Seçkisiz Örneklem Yöntemleri (f=12, %=16,44)	Basit tesadüfi örneklem	-	11	15,07
		-	1	1,37
	Tabakalı örneklem	Amaçlı	10	13,70
		Maximum çeşitlilik	6	8,22
Seçkisiz Olmayan Örneklem Yöntemleri (f=32, %=43,84)	Amaçsal örneklem	Ölçüt örneklem	6	8,22
		Kolay ulaşılabılır	5	6,85
		Kartopu	2	2,74
		Tipik durum	1	1,37
		Uygun örneklem	2	2,74
Tüm evrene ulaşılmış (f=6, %=8,22)	-	-	6	8,22
Belirtilmemiş (f=23, %=31,51)	-	-	23	31,51
Toplam			73	100

Lisansüstü eğitim konusunda gerçekleştirilen araştırmaların, örneklem belirleme yöntemine göre dağılımı ile ilgili bulgular Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9 incelendiğinde lisansüstü eğitim konusunda yapılan araştırmalarda örneklem belirleme yöntemlerine göre sırasıyla seçkisiz olmayan örnekleme yöntemleri ($f=32$, $\%=43,84$) ve seçkisiz örnekleme yöntemlerinin ($f=12$, $\%=16,44$) kullanıldığı görülmektedir. Araştırmalarda en fazla seçkisiz örnekleme yöntemlerinden basit tesadüfi örneklem yöntemi ($f=11$), seçkisiz olmayan örnekleme yöntemleri amaçsal örnekleme yöntemlerinden amaçlı örneklem yöntemlerinin ($f=10$) kullanıldığı görülmektedir. Bazı araştırmalarda ise ($f=23$, $\%=31,51$), örneklem belirleme yönteminin belirtilmediği görülmektedir.

3.9. Araştırmaların Eğitim Kademesine Göre Dağılımı

Araştırmaların eğitim kademesine göre dağılımı; çalışmaların, evren ve örneklem/çalışma grubu/veri kaynağı esas, hangi öğretim kademesine yönelik yapıldığı dikkate alınarak belirlenmiştir. Lisansüstü eğitim konusunda gerçekleştirilen araştırmaların, eğitim kademesine göre dağılımı ile ilgili bulgular Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Araştırmaların Eğitim Kademesine Göre Dağılımı

Eğitim kademesi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Temel Eğitim	1	1,37
Ortaöğretim	1	1,37
Yükseköğretim	66	90,41
Belirtilmemiş	5	6,85
Toplam	73	100

Tablo 10 incelendiğinde lisansüstü eğitim konusunda yapılan araştırmaların büyük çoğunluğunun yükseköğretim kademesinde ($f=66$, $\%90,41$) gerçekleştiği görülmektedir. Lisansüstü eğitimin yükseköğretim kademesini kapsamaması nedeniyle, bu kademe araştırmaların daha yoğunluğun arttığı söylenebilir.

3.10. Araştırmaların Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Lisansüstü eğitim konusunda gerçekleştirilen araştırmaların, veri toplama araçlarına göre dağılımı ile ilgili bulgular Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11 incelendiğinde lisansüstü eğitim konusunda yapılan araştırmalarda veri toplama aracı olarak en çok görüşme ($f=22$, $\%30,14$) ve anket ($f=14$, $\%19,18$) kullanıldığı görülmektedir. Bununla birlikte bazı araştırmalarda farklı veri toplama araçlarının birlikte kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 11. Araştırmaların Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Veri Toplama Araçları	Frekans (f)	Yüzde (%)
Görüşme	22	30,14
Anket	14	19,18
Belirtilmemiş	7	9,59
Ölçek	6	8,22
Anket, Görüşme formu	5	6,85
Gözlem, Görüşme, Doküman incelemesi	5	6,85
Veri sınıflandırma ve içerik formu	3	4,11
Belge ve dokümanlar	3	4,11
Ölçek ve görüşme	2	2,74
Açık Uçlu Soru Formu	2	2,74
Lisansüstü eğitim kabul puanları	1	1,37
Görüşme, Doküman incelemesi	1	1,37
Ölçek ve bilgi formu	1	1,37
Envanter	1	1,37
Toplam	73	100

3.11. Araştırmaların Analiz Yöntemlerine Göre Dağılımı

Lisansüstü eğitim konusunda gerçekleştirilen araştırmaların, veri analiz yöntemlerine göre dağılımı ile ilgili bulgular Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Araştırmaların Veri Analiz Yöntemlerine Göre Dağılımı

Veri Analiz Yöntemleri	Frekans (f)	Yüzde (%)
Betimsel İstatistik	38	26,03
İçerik Analizi	35	23,97
Anova Testi	15	10,27
t-testi	15	10,27
Betimsel analiz	12	8,22
Mann-Whitney U testi	5	3,42
Kruskal-Wallis testi	5	3,42
Doküman analizi	4	2,74
Korelasyon analizi	2	1,37
Kolmogorov-Smirnov testi	2	1,37
KMO ve Bartlett testi	2	1,37
Açımlayıcı Faktör Analizi	2	1,37
Doğrulayıcı Faktör Analizi	2	1,37
Belirtilmemiş	2	1,37
Regresyon analizi	1	0,68
Kı-kare testi	1	0,68
Tematik analiz	1	0,68
Tamhane çoklu karşılaştırma testi	1	0,68
Scheffe testi	1	0,68
Toplam	146	100

Tablo 11 incelendiğinde lisansüstü eğitim konusunda ya-

pılan araştırmalarda veri analiz yöntemi olarak en çok betimsel istatistik ($f=38$, %26,03), içerik analizi ($f=35$, %23,97), Anova testi ($f=15$, %10,27), t-testi ($f=15$, %10,27) ve betimsel analizin ($f=12$, %8,22) kullanıldığı görülmektedir. Araştırmalarda araştırma sayısının iki katı kadar analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu durumun nedeni olarak araştırmaların amacına göre birden fazla veri analiz yönteminin kullanılmasından kaynaklandığı söylenebilir.

4. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada, Türkiye'de lisansüstü eğitim konusunda yapılan araştırmalar analiz edilerek, araştırmalara ilişkin benzerlik, farklılıkları ile mevcut araştırma eğilimleri belirlenmiştir. Araştırma sonuçları incelendiğinde, lisansüstü eğitim konusunda yapılan araştırmaların büyük çoğunluğunun makalelerden oluştuğu, yüksek lisans tezi düzeyinde yapılan çalışmaların da makalelere yakın sayıda olduğu, doktora tezi düzeyinde yapılan araştırmaların ise oldukça az olduğu görülmektedir. Eğitim bilimleri alanında farklı alanlarda yapılan araştırmalarda da doktora tezi düzeyindeki çalışmaların sınırlı olduğuna ilişkin benzer bulgulara ulaşılmıştır (Fidan & Ömer, 2018; Kan, 2017; Koşar vd., 2017; Yağmur Şahin, Kana & Varışoğlu, 2013). Doktora tezinde araştırmacının bir problemi belirlemesi, problemin çözümüne yönelik alternatif hipotez ile stratejiler geliştirmesi ve bunların etkililiğini test etmesi gereklidir (Balci, 2013). Doktora tezi hazırlamanın ileri düzey araştırma bilgi ve becerileri gerektirmesi nedeniyle doktora tezinin yüksek lisans tezleri ve makalelere göre daha az sayıda olmasının normal bir sonuç olduğu söylenebilir. Bununla birlikte makale düzeyinde araştırmaların daha fazla olduğu görülmektedir. Benzer şekilde eğitim bilimlerinin farklı alanlarında yapılan bazı araştırmalarda da yayımlanan makale sayılarının fazla olduğu görülmektedir (Ceyhun & Köse, 2014; Koşar vd., 2017). Bu durum lisansüstü eğitim programlarının artması, bireylerin araştırma becerilerinin gelişmesi, son yıllarda farklı disiplin alanlarında akademik dergilerin artması araştırmacılara makaleleri yayımlama için alternatifler sunulmuş olması ile açıklanabilir.

Araştırma bulguları incelendiğinde, lisansüstü eğitim konusunda yapılan araştırmaların 2010 yılına kadar sınırlı sayıda olduğu, 2010 yılından sonra ise araştırmaların atmaya başladığı, özellikle 2013 yılından sonra araştırmaların yoğunluk kazandığı görülmektedir. Ülkemizde 2009 yılından itibaren yüksek lisans ve doktora programları ile bu programlara kayıtlı öğrenci sayıları genellikle bir önceki yıla göre sürekli bir artış göstermiştir (Günay, 2018). Ülkemizde lisansüstü eğitim programlarının artmasıyla birlikte, lisansüstü eğitim konusunun son yıllarda önem kazanmaya başladığı söylenebilir. Diğer

tarafından 2011 yılında lisansüstü eğitim konusunda bir araştırmaya rastlanmamış olup, 2019 yılında ise konuyla ilgili en fazla araştırmanın yapıldığı görülmektedir.

Araştırma bulguları incelendiğinde, lisansüstü eğitim konusunda yapılan araştırmaların çoğunluğunun tek yazarlı olduğu görülmektedir. Bu durumun yapılan araştırmaların çoğunluğunu lisansüstü tezlerin oluşturmaktan kaynaklandığı söylenebilir. Daha sonra iki yazarlı araştırmaların ağırlıkta olduğu görülmektedir. Lisansüstü çalışmalarından genellikle danışmanla birlikte makale üretilmesinin iki yazarlı çalışmaların artmasında etkili faktörlerden biri olduğu söylenebilir. Yapılan bazı araştırmalarda da iki yazarlı makale sayılarının daha fazla olduğu belirlenmiştir (Alper & Gülbahar, 2009; Arık & Türkmen, 2009; Ceyhun & Köse, 2014). Akademik yükselmeler ilişkin değerlendirme ölçütleri, akademisyenlerin akademik yükselme kaygıları ve araştırmacılar arası işbirliği yetersizliğinin de bu sonuçlar üzerinde etkili olduğu söylenebilir (Akcan Tüfekci, Malkoç & Kızıltan, 2018; Arık & Türkmen, 2009).

Lisansüstü eğitim konusunda yapılan araştırmalar konularına göre incelendiğinde en çok lisansüstü eğitim programlarının değerlendirilmesi, lisansüstü eğitime yönelik görüşler ve lisansüstü eğitimde yaşanan sorunlara ilişkin araştırmalar yapıldığı görülmektedir. Araştırmalarda konu olarak, uygulama ve uygulama sürecinin değerlendirilmesine ilişkin birbirini tekrar eden çalışmaların yoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu durumun araştırmalarda tercih edilen yöntem, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemlerinin de benzer olmasında etkili düşünülmektedir. Son yıllarda lisansüstü eğitime yönelik görüşler ile lisansüstü eğitim sürecine yönelik sorun ve beklentileri inceleyen araştırmaların arttığı söylenebilir (Aktan, 2020). Bu konuda araştırma eğilimlerinin fazla olması, lisansüstü eğitim ve lisansüstü eğitim süreçlerinde mevcut problemlerin devam ettiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte lisansüstü eğitimde kalite, etkililik, mesleki ve kariyer gelişimine katkı, yeterlikler gibi lisansüstü eğitimin bilimsel, toplumsal, kişisel ve mesleki çıktılarına yönelik araştırmaların oldukça sınırlı olduğu belirlenmiştir.

Lisansüstü eğitim konusunda yapılan araştırmalar yöntemlerine göre incelendiğinde, araştırmalarda en çok nitel araştırma yöntemlerine yer verildiği, daha sonra nicel ve karma araştırma yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Yüksek lisans tezlerinde nicel yöntemlerin daha fazla tercih edildiği, nitel araştırmalarında sayı olarak nicel araştırmalara yakın olduğu, doktora tezlerinde ise karma ve nitel yöntemlerin daha fazla tercih edildiği belirlenmiştir. Ülkemizde lisansüstü araştırmaların değerlendirildiği farklı araştırmalarda da, nicel araştırma yöntemlerinin daha fazla tercih edildiği belirlenmiştir (Ahi & Kıldan, 2013; Aydın, Selvitopu & Kaya, 2018; Tav-

şancıl vd., 2010; Yeşilyurt, 2018). Nicel araştırma yöntemlerinin, verilerin toplanması ve analizi süreçlerinin nitel araştırma yöntemlerine nazaran kolay, sistematik ve zaman açısından daha ekonomik olması nedeniyle daha fazla tercih edildiği söylenebilir (Creswell, 2014; Gürbüz & Şahin, 2014; Seggie & Bayyurt, 2015). Diğer taraftan karma yöntem araştırmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu bulgu alanyazındaki bazı araştırma sonuçları ile örtüşmektedir (Bilgin, 2019; Doğan & Tok, 2018; Fazlıoğulları & Kurul, 2012; Koşar, 2020). Karma yöntem araştırmalarının çok yönlü araştırma problemi, çeşitli veri toplama araçları ile ileri düzey analiz yöntemleri gerektirmesinin de bu sonuçlar üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Bu durumun bir sonucu olarak Türkiye’de karma yöntem araştırmaları genellikle doktora tezlerinde kullanılmaktadır (Başaran vd., 2021; Değirmenci-Gündoğmuş, 2018; Gündüz, Başpınar & Büyükkarcı, 2017; Toptaş & Kuşdemir, 2021). Sonuçlar incelendiğinde araştırmaların nicel ve nitel yöntemlerde yoğunlaştığı, araştırmalarda yöntem, veri ve analiz çeşitliliği ile geçerlik ve güvenilirliği sağlama açısından farklı desendeki nitel ve nicel birlikte kullanılmasını sağlayan karma yöntem araştırmalarının çok tercih edilmediği söylenebilir. Araştırma bulgularına dayalı olarak nicel ve nitel paradigmanın ortak özelliklerini yansıtan, çoklu veri toplama araçları ve analiz yöntemleriyle, araştırmanın geçerlik ve güvenilirlik sınırlılıklarını azaltan, karma yöntem araçlarına daha fazla ihtiyaç duyulduğu görülmektedir.

Bazı araştırmalarda ise yöntem bilgisine yer verilmediği belirlenmiştir. Eğitim bilimlerinde farklı konularda yapılan araştırmalara yönelik eğilimlerin incelendiği farklı çalışmalarda da araştırma yönteminin açıkça belirtilmediği tespit edilmiştir (Altınpulluk & Yıldırım, 2021; Başaran vd., 2021; Koşar vd., 2017; Koşar, 2020; Tavşancıl vd., 2010). Araştırmacıların araştırma yöntemlerine ilişkin bilgilerinin yetersiz olduğu, bu durumun araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini azalttığı söylenebilir. Diğer taraftan makalelerde ise, eğilimin nitel yöntemlerden yana olduğu ve makalelerde nitel araştırmaların son yıllarda ağırlık kazandığı söylenebilir. Sosyal bilimler alanında, nitelikten çok niceliği esas alan pozitivist paradigmanın giderek değer kaybetmesi ile nitel araştırmalara olan ilgi artmaya başlamıştır (Karataş, 2017; Kuş, 2007). Makalelerde nitel araştırma yöntemlerinin tercih edilmesinde, araştırmanın tasarlanması ve yürütülmesinde araştırmacıya sunduğu esneklik ile araştırmacıya süreç içinde yeni keşifler için fırsatlar sunmasının etkili olduğu söylenebilir (Merriam, 2013; Silverman, 2016). Bununla birlikte nicel araştırmaların aksine genellenebilirlik kaygısı olmamakla birlikte, her durum, olgu ya da problemin detayı ve derinliği ile daha fazla ilgilenmesi nedeniyle, son yıllarda nitel yöntemler araştırmacıların daha fazla

dikkatini çekmeye başlamıştır (Guba & Lincoln, 1994; Lichtman, 2012).

Araştırmalarda kullanılan yöntemlere göre çalışmalar incelendiğinde, nitel araştırmalarda en fazla durum çalışması deseninde araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Eğitim bilimlerinin farklı alanlarında araştırma eğilimlerinin incelendiği bazı çalışmalarda da (Aşıroğlu, 2020; Başaran vd., 2021; Çifçi, 2017, Çifçi & Ersoy, 2021; Karadağ, 2010; Özdemir, Tanoba, Karaokur & Tonyalı, 2021; Şan, 2020), araştırma bulgularımıza benzer şekilde, nitel durum çalışması deseninde çalışmaların sıklıkla tercih edildiği belirlenmiştir. Diğer taraftan nicel yöntemlerde ise en fazla genel tarama deseninde araştırmaların yapıldığı belirlenmiştir. Alanyazında benzer araştırmalarda (Ceyhun & Köse, 2014; Doğan & Tok, 2018; Duman, 2021; Fazlıoğulları & Kurul, 2012; Karadağ, 2009; Koşar vd., 2017; Koşar, 2020; Özdemir vd., 2021; Özer Özkan & Şenyurt, 2017; Tavşancıl vd., 2010; Turan vd., 2014) da, en fazla genel tarama deseninde araştırmaların yapıldığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırma sonuçları incelendiğinde ülkemizde nicel araştırmalarda genel tarama, nitel araştırmalarda ise durum çalışması deseninin sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Her iki araştırma deseninde mevcut durumu ortaya koyma, ayrıntılı betimleme amaçlanmaktadır (Büyüköztürk vd., 2018; Merriam, 2013; Silverman, 2016). Bu durumda, yapılan araştırmaların genellikle mevcut durumu betimlemeye yönelik tekrar eden araştırmalar olduğu, araştırmalarda belirlenen sorunların çözümüne yönelik çalışmaların ise oldukça sınırlı olduğu söylenebilir. Araştırma sonuçlarına göre lisansüstü eğitimde nicel ve nitel araştırma desenleri yada desenlerin birlikte kullanıldığı karma yöntem içeren, konunun farklı boyutları ile derinlemesine inceleyen araştırmalara ihtiyaç duyulduğu görülmektedir.

Araştırmaların evren ve örnekleme/çalışma grubu/veri kaynağı grupları incelendiğinde, en fazla lisansüstü eğitim gören öğrencilerin yer aldığı araştırmaların yapıldığı, daha sonra Milli Eğitim Bakanlığı’nda görev yapan kişilerin yer aldığı araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Konunun kapsamı nedeniyle lisansüstü öğrencilerinin yer aldığı araştırmaların fazla olmasının beklenen bir durum olduğu söylenebilir. Bununla birlikte lisansüstü eğitim alan öğrencilere erişimin kolay olması nedeniyle de en fazla tercih edilen çalışma grubu olduğu söylenebilir. Bireyler dışında veri kaynağını Yök Tez Merkezi’nin oluşturduğu araştırmaların da yapıldığı görülmektedir.

İncelenen araştırmaların yaklaşık üçte birinde ise örneklem belirleme yönteminin belirtilmediği görülmektedir. Eğitim bilimlerinde farklı konularda eğilimlerin belirlenmesi ise yapılan bazı çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edildiği, incelenen araştırmalarda sıklıkla örneklem belirleme yöntemine yer verilmediği görülmektedir (Kı-

ranlı Güngör & Güngör, 2020; Koşar vd., 2017; Koşar, 2018). Araştırmanın amacına yönelik olarak uygun yürütülmesi ve araştırma sonuçlarının geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması için yönteminin, yöntemine uygun örneklem ve ölçme araçlarının belirlenmesi gerekir (Creswell, 2014). Araştırmalarda örneklem belirleme yönteminin belirtilmemesinin araştırmaların yöntemlere uygun şekilde yapılandırılmadığını ve bu durumun araştırma sonuçlarının geçerlik ve güvenilirliği açısından ciddi bir sorun olduğunu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte araştırmalarda seçkisiz olmayan örnekleme belirleme yöntemlerinin daha fazla kullanıldığı belirlenmiştir. Araştırmalarda en fazla seçkisiz örnekleme yöntemlerinden basit tesadüfi örnekleme yönteminin, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemleri amaçsal örnekleme yöntemlerinden ise amaçlı örnekleme yönteminin daha fazla kullanıldığı belirlenmiştir. Araştırmada en çok kullanılan örnekleme yöntemine ilişkin bulgu alanyazında yapılan çalışmalar (Aydın vd., 2018; Demir, 2021; Kıranlı Güngör & Güngör, 2020; Koşar vd., 2017) ile örtüşmektedir.

Araştırmaların büyük çoğunluğunun yükseköğretim kademesinde gerçekleştiği görülmektedir. Lisansüstü eğitimin yükseköğretim kademesini kapsamaması nedeniyle yapılan araştırmaların bu kademe de yoğunlaştığı söylenebilir. Araştırmalarda veri toplama aracı olarak en çok görüşme ve anket kullanıldığı belirlenmiştir. Farklı konularda yapılan araştırma eğilimlerinin incelendiği bazı çalışmalarda en fazla kullanılan veri toplama aracının görüşme olduğuna (Aktan, 2014; Kıranlı Güngör & Güngör, 2020; Koşar vd., 2017), bazı araştırmalarda ise en fazla kullanılan veri toplama aracının anket olduğuna ilişkin (Doğan & Tok, 2018; Koşar vd., 2017; Koşar, 2018) benzer bulgular elde edilmiştir. Anketlerin düşük maliyetli, daha az zaman ve emek gerektirmesi, kolay ulaşılabilir olması, analizinin diğer ölçme araçlarına nazaran daha sistematik olması gibi nedenlerden dolayı araştırmacılar tarafından daha fazla tercih edildiği söylenebilir (Büyüköztürk vd., 2018). Diğer taraftan araştırmalarda en fazla kullanılan diğer bir veri toplama aracının görüşme olduğu görülmektedir. Bu bulgu alanyazında yapılan benzer araştırmaların sonuçlarıyla örtüşmektedir (Aydın vd., 2018; Ceyhun & Köse, 2014; Çiftçi & Ersoy, 2021; Doğan & Tok, 2018; Orakcı, 2021; Şan, 2020). Bu bulgu aynı zamanda incelenen araştırmalarda nitel desenli çalışmaların fazla olmasının da bir sonucu olarak ifade edilebilir. Bununla birlikte bazı araştırmalarda farklı veri toplama araçlarının birlikte kullanıldığı görülmektedir. Bu durumun araştırmanın amacı ve kullanılan yöntemden kaynaklandığı söylenebilir. Karma yöntemlerde nitel ve nicel veri toplama araçları birlikte kullanılmaktadır. Nitel araştırmalarda, yöntem, veri ve analiz çeşitliliğinin sağlanması, araştırmanın geçerliğini artıran stratejilerden birisidir (Creswell, 2014).

Araştırmalarda veri analiz yöntemi olarak sırasıyla en çok, betimsel istatistik, içerik analizi, Anova testi, t-testinin ve betimsel analizin kullanıldığı belirlenmiştir. Eğitim bilimleri alanında farklı konularda yapılan eğilim araştırmalarının sonuçları incelendiğinde, araştırmalarda en çok kullanılan veri analiz yöntemlerinin benzer olduğu görülmektedir (Ceyhun & Köse, 2014; Çiftçi & Ersoy, 2021; Doğan & Tok, 2018; Koşar vd., 2017; Tavşancıl vd., 2010; Turan vd., 2014;). Bu durumun nedeni olarak, araştırmalarda benzer konuların farklı örnekleme grupları ile çalışılması sonucu, araştırmalarda benzer araştırma desenleri ile veri analiz yöntemlerinin kullanılmasından kaynaklandığı söylenebilir. Araştırmalarda araştırma sayısının iki katı kadar analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu durumun nedeni olarak araştırmaların amacına göre birden fazla veri analiz yönteminin kullanılmasından kaynaklandığı söylenebilir.

5. Öneriler

Araştırma sonuçları incelendiğinde lisansüstü eğitim konusunda doktora tezleri ile karma yöntem araştırmalarının oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. İlgili konuda doktora tezleri ve karma yöntem araştırmalarının sayısı artırılabilir. Araştırmalarda nicel ve nitel bazı desenlerin baskın olduğu görülmektedir. Her iki yöntemde araştırmalarda kullanılmayan kültür analizi, kuram oluşturma, eylem araştırması, meta analiz ve meta sentez gibi farklı desenlerin kullanıldığı araştırmalara yer verilebilir. Bazı çalışmaların özellikle yöntem bölümlerinin tutarsız, eksik ya da hatalı oluşturulduğu belirlenmiştir. Araştırmacıların, araştırma yöntemleri ile ilgili bilgi ve yeterlik düzeyleri geliştirilebilir. Araştırmacıların yöntem ve analiz çeşitliliği içeren araştırmalar yapmaları teşvik edilebilir. Lisansüstü eğitimin en önemli paydaşları olan öğrenci ve öğretim üyelerinin yer aldığı çalışmalara daha fazla yer verilebilir. Lisansüstü eğitimin paydaşı olan grupların yer aldığı ve konunun farklı boyutlardan ele alındığı araştırmalar, lisansüstü eğitimde niteliğe katkı sağlayabilir. Konunun derinlemesine ele alınmasını ve farklı boyutları ile tartışılmasına katkı sağlamak amacıyla lisansüstü eğitimde kalite, etkililik, mesleki ve kariyer gelişimine katkı, yeterlikler gibi lisansüstü eğitimin çıktılarına yönelik araştırmalara da yer verilebilir.

Kaynakça

- Afonasova, M. A., Panfilova, E. E., Galichkina, M. A., & Ślusarczyk, B. (2019). Digitalization in economy and innovation: The effect on social and economic processes. *Polish Journal of Management Studies*, 19 (2), 22-32. <https://doi.org/10.17512/pjms.2019.19.2.02>.
- Ahi, B., & Kıldan, O. (2013). Türkiye'de okul öncesi eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi (2002-2011). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (27), 23- 46.
- Aitken, L., Currey, J., Marshall, A., & Elliott, D. (2008). Discrimi-

- nation of educational outcomes between differing levels of critical care programmes by selected stakeholders in Australia: A mixedmethod approach. *Intensive and Critical Care Nursing*, 24 (2), 68-77. <https://doi.org/10.1016/j.iccn.2007.09.001>.
- Akcan Tüfekci, A., Malkoç, S., & Kızıltan, Ö. (2018). Akademisyenlere göre akademi ve akademik kültür. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (1), 569-591.
- Akçığıt, U., & Özcan Tok, E. (2020). *Türkiye bilim raporu. Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No:43, ISBN: 978-605-2249-56-7*.
- Aktan, O. (2014). Stratejik planlama alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *AJELI - Anatolian Journal of Educational Leadership and Instruction*, 2 (1), 12-31.
- Aktan, O. (2020). Öğretmenlerin kariyer gelişimi açısından lisansüstü eğitimin değerlendirilmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 10 (3),596-607. <https://doi.org/10.5961/jhes.2020.419>.
- Aküzüm, C. (2016). Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin eğitim yönetimi programı bağlamında lisansüstü eğitime bakış açılarının incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 20 (67), 85-108.
- Alabaş, R., Kamer, S., & Polat, Ü. (2012). Öğretmenlerin kariyer gelişimlerinde lisansüstü eğitim: tercih sebepleri ve süreçte karşılaştıkları sorunlar. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3 (4), 89-107.
- Aleixo, A. M., Azeiteiro, U., & Leal, S. (2018). The implementation of sustainability practices in Portuguese higher education institutions. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 19 (1), 146-178. <https://doi.org/10.1108/IJSHE-02-2017-0016>
- Angell, R. J., Heffernan, T. W., & Megicks, P. (2008). Service quality in postgraduate education. *Quality Assurance in Education*, 16(3), 236-254. <https://doi.org/10.1108/09684880810886259>
- Alper, A., & Gülbahar, Y. (2009). Trends and issues in educational technologies: A review of recent research in TOJET. *The Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET*, 8 (2), 124-135.
- Altbach, P. G. (2004). Doctoral education: Present realities and future trends. *College and University*, 80 (2), 3-10. https://doi.org/10.1007/978-1-4020-4012-2_5
- Altınpulluk, H., & Yıldırım, Y. (2021). 2010-2019 yılları arasında yayınlanan 21. yüzyıl becerileri araştırmalarının incelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 11(1), 438-461. . <https://doi.org/10.18039/ajesi.734426>
- Apaydın, Ç. (2020). Türkiye’de gençlerin yükseköğretimden ve lisansüstü eğitimden işe geçiş süreçlerinin yıllara göre değişimi. *Yükseköğretim Dergisi*, 10 (2), 219-232. <https://doi.org/10.2399/yod.19.018000>.
- Arik, R. S., & Türkmen, M. (2009). *Eğitim bilimleri alanında yayımlanan bilimsel dergilerde yer alan makalelerin incelenmesi*. I. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Antalya.
- Aslan, C. (2010). Türkçe eğitimi programlarında lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin akademik öz yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (19), 87-115
- Aşıroğlu, S. (2020) Eğitim programları ve öğretimde karma yöntem dayalı doktora tezlerinin incelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 165-178.
- Aydemir, S., & Çam, Ş. S. (2015). Lisansüstü öğrencilerinin lisansüstü eğitimi almaya ilişkin görüşleri. *Turkish Journal of Education*, 4 (4), 4-16. <https://doi.org/10.19128/turje.00354>
- Aydın, A., Selvitopu, A., & Kaya, M. (2018). Sınıf yönetimi alanındaki lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (1), 41-56
- Balcı, A. (2013). Doktora programı: Türk üniversiteleri doktora programları için bazı öneriler. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 1-20.
- Basar, M. A., & Kösem, S. S. (2019). Lisansüstü eğitimin mesleki yaşam ile iş ve yaşam doyumuna etkisi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(29), 383-399. <https://doi.org/10.29329/mjer.2019.210.20>
- Baş, G. (2013). Öğretmenlerin lisansüstü eğitimden beklentileri: Nitel bir araştırma (Niğde İli Örneği). *Yükseköğretim Dergisi*, 3 (2), 67-68.
- Başaran, M., Bilir, E., Arslan, Ö., Çetin, M., Avcı, P., Bilici, B., ... & Gökçearsan, Ş. (2021). Eğitim bilimleri alanı doktora tezlerinde araştırma eğilimleri: tematik ve yöntemsel bir inceleme. *Mediterranean Journal of Educational Research*, 15(35), 54-73.
- Bilgin, O. (2019). Türkiye’de özgüven ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14(20), 371-393. <https://doi.org/10.26466/opus.590461>
- Bor-Küçükkatay, M., Şahiner, M., & Yeğen, B. Ç. (2017). Türkiye’de fizyoloji lisansüstü eğitimine genel bakış. *Yükseköğretim Dergisi*, 7(2), 116-124. <https://doi.org/10.2399/yod.17.010>
- Büyükköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (25.baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- Cargill, M., & O’Connor, P. (2009). *Writing scientific research articles: strategy and steps*. NJ: Wiley-Blackwell
- Cebrian, G., Grace, M., & Humphris, D. (2015). Academic staff engagement in education for sustainable development. *Journal of Cleaner Production*, 106,79-86. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2014.12.010>
- Ceyhun, O., & Köse, E. (2014). Eğitim programları ve öğretim alanındaki araştırma eğilimleri. *Sakarya University Journal of Education*, 4(1), 116-136.
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (5th Ed.). London and New York: Routledge Falmer.
- Creswell, J. W. (2014). *Qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. Sage.
- Çalık, M., & Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38.
- Çelenk, M., & Bayar, A. (2019). Sınıf öğretmenlerinin lisansüstü eğitimine ilişkin görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 6 (2), 225-237.
- Çifçi, T. (2017). Türkiye’de coğrafya eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin (2006- 2017) eğilimleri. *Tarih ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 864-887. <https://doi.org/10.7596/taksad.v6i4.1060>

- Çifçi, M. & Ersoy, M. (2021). Pandemi sürecinde eğitim alanında yapılan çalışmaların eğilimleri: Türkiye örneği, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 12(43), 75-87. <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.2860>
- Değirmenci-Gündoğmuş, H. (2018). Okuduğunu anlama ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 13(2), 899-910.
- Demir, T. T. (2021). Türkçe eğitimi alanında nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan doktora tezlerindeki eğilimler. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(2), 543-560.
- Doğan, H., & Tok, T. N. (2018). Türkiye'de eğitim bilimleri alanında yayınlanan makalelerin incelenmesi: Eğitim ve Bilim Dergisi örneği. *Current Research in Education*, 4(2), 94-109.
- Duman, S. N. (2021). Akreditasyon alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19(1), 54-74. <https://doi.org/10.37217/tebd.824611>
- Er, H., & Ünal, F. (2017). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının lisansüstü öğretime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 18 (2), 687-707.
- Fazlıoğulları, O., & Kurul, N. (2012). Türkiye'deki eğitim bilimleri doktora tezlerinin özellikleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 43-75.
- Fidan, N. K., & Ömer, Ö. (2018). Değerler eğitimine yönelik yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 4(1), 1-17.
- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. *Handbook of qualitative research*, 2(105), 163-194.
- Günay, D. (2018). Türkiye'de lisansüstü eğitim ve lisansüstü eğitime felsefi bir bakışı. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 71-88.
- Gündüz, M., Başpınar, Z., & Büyükkarcı, A. (2017). 2000-2015 yılları arasında değer eğitimi üzerine yapılan doktora tezlerinin içerik analizi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 705-718.
- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2014). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Hurst, D., Cleveland-Innes, M., Hawranik, P., & Gauvreau, S. (2013). Online graduate student identity and professional skills development. *Canadian Journal of Higher Education*, 43(3), 36-55. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1018271.pdf>
- İbiş, E. (2014). Lisansüstü eğitimin sorunları. *Yükseköğretim Dergisi*, 4(3), 117-123.
- İlter, İ. (2019). Lisansüstü öğrenim gören öğretmenlerin lisansüstü eğitime yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 49 (2020), 263-292. <https://doi.org/10.9779/pauefd.488580>
- Kan, M. O. (2017). Türkiye'de akademik yazma alanında yapılan lisansüstü tezler. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6(2), 1037-1048.
- Karadağ, E. (2009). *Türkiye'de eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik ve metodolojik açıdan incelenmesi: Bir durum çalışması*. Yayınlanmamış doktora tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Karadağ, E. (2010). Eğitim bilimleri doktora tezlerinde kullanılan araştırma modelleri: Nitelik düzeyleri ve analitik hata tipleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(1), 49-71.
- Karadağ, E., Yalçın, M., Çiftçi, K., Danışman, Ş., Sölpük, N., Tosuntaş, Ş., & Ay, Y. (2017). Türkiye'de eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanındaki bilimsel yayınların atıf analizleri. *Bilgi Dünyası*, 18(1), 9-28.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi* (31.baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karaman, S., & Bakırcı, F. (2010). Türkiye'de lisansüstü eğitim: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5 (2), 94-114.
- Karataş, Z. (2017). Sosyal bilim araştırmalarında paradigma değişimi: Nitel yaklaşımın yükselişi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 68-86.
- Kıranlı Güngör, S., & Güngör, M. (2020). Türkiye'de yükseköğretim alanında yapılmış doktora tezlerinin analizi. *Turkish Studies - Education*, 15(1), 481-505. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.39645>
- Neuendorf, K. A. (2002). *The content analysis guidebook*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Koşar, D., Er, E., Kılınç, A. Ç., & Koşar, S. (2017). Öğretmen liderliğine ilişkin yapılan çalışmaların incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 4(7), 29-46.
- Koşar, D. (2018). Türkiye'deki örgütsel vatandaşlık davranışı konulu tezlerin incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38 (2), 779-802.
- Koşar, D. (2020). Analysis of organizational trust studies conducted in Turkey: A content analysis. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 10(2), 355-372. <http://dx.doi.org/10.14527/pegemog.2020.012>
- Koşar, D., Er, E., & Kılınç, A. Ç. (2020). Öğretmenlerin lisansüstü öğrenim görme nedenleri: nitel bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 53, 370-392.
- Kovalchuck, V., & Vorotnykova, I. (2017). E-Coaching, e-mentoring for lifelong professional development of teachers within the system of post-graduate pedagogical education. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 18 (3), 214-227.
- Kuş, E. (2007). Sosyal bilim metodolojisinde paradigma dönüşümü ve psikolojide nitel araştırma. *Türk Psikoloji Yazıları*, 10(20), 19-41.
- Lichtman, M. (2012). *Qualitative research in education: A user's guide*. Sage publications.
- Marshall, C. & Rossman, G. B. (2014). *Designing qualitative research*. New York: Sage.
- Mayring, P. (2004). Qualitative content analysis. *A companion to qualitative research*, 1(2), 159-176.
- Merriam, S.B. (2013). *Qualitative Research A Guide to Design and Implementation*. John Wiley & Sons Inc., New York.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2015). *Genişletilmiş bir kaynak kitap: Nitel veri analizi* (S. Akbaba Altun ve A. Ersoy, Çeviri Editörleri). Ankara: Pegem.
- Orakçı, Ş. (2021). Türkiye'de ayrılıp birleşme tekniğine ilişkin yapılan çalışmaların incelenmesi (2010-2020). *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(31), 252-276. <https://doi.org/10.35675/befdergi.642806>

- Oyman Bozkurt N. (2021). Bilimsel yayınların niteliği ve nitelik sorunlarına ilişkin akademisyen görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 11(1), 128-137. <https://doi.org/10.5961/jhes.2021.435>
- zdemir, A., Tanoba, T., Karaokur, ř., & Tonyalı, . (2021). Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yapılan karma yöntem tezlerde tipolojik ve yöntemsel eğilimler. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 54 (54) , 23-53. <https://doi.org/10.15285/maruaeabd.826728>
- zen, F., & Altunbay, M. (2021). Öğrencilerin lisansüstü eğitmeden beklentileri ile ders ve danışman seçme süreçlerini etkileyen etmenler: Bir şehir niversitesi rneği. *Yükseköğretim Dergisi*, 11(1), 97–110. <https://doi.org/10.2399/yod.20.722456>.
- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice*. Sage publications.
- Rust, F. (2009). Teacher research and the problem of practice. *Teachers College Record*, 111 (8), 1882-1893.
- Sarıkaya, B. (2017). Türkçe ğretiminde görsel okuma. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (3) , 779-796. <https://doi.org/10.18506/anemon.298912>.
- Seggie, F. N., & Bayyurt, Y. (2015). *Nitel araştırma*. Anı yayıncılık.
- Serin, H., & Ergin-Kocatürk, H. (2019). Eğitim yönetimi yüksek lisans ğrencilerinin eğitim sürecine dair deneyimleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7 (2), 495-513. <https://doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.7c.2s.2m>.
- Silverman, D. (2016). *Qualitative research*. Sage.
- Sözbilir, M., & Kutu, H. (2008). Development and current status of science education research in Turkey. *Essays in Education, [Special Issue]*, 1-22.
- şan, E. (2020). *Türkiye’de eğitim alanında yayınlanan karma yönteme dayalı makalelerin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- şaşmaz ren, F., & Karapınar, A. (2016). Öğretmen adaylarının mesleki yeterlik algılarıyla lisansüstü eğitime yönelik tutumları ve bu değişkenler arasındaki ilişki. *Yükseköğretim Dergisi*, 6(3), 105–116. <https://doi.org/10.2399/yod.16.012>
- zdemir, A., Tanoba, T., Karaokur, ř., & Tonyalı, . (2021). Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yapılan karma yöntem tezlerde tipolojik ve yöntemsel eğilimler. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 54 (54) , 23-53. <https://doi.org/10.15285/maruaeabd.826728>
- Özer zkan, Y., & şenyurt, S. (2017). Eğitimde lme ve değerlendirme alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin tematik ve metodolojik açıdan incelenmesi. *İlköğretim Online*, 16 (2) , 628-653. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2017.304724>
- Tavşancılı, E., okluk, ., Gzen ıtak, G., Kezer, F., Yalçın Yıldırım, ., Bilican, S., Büyükturan, E. B., şekercioğlu, G., Yalçın, N., Erdem, D., & zmen, D. T. (2010). *Eğitim Bilimleri Enstitülerinde Tamamlanmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi (2000-2008)*. Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri, Ankara.
- Toptaş, B., & Kuşdemir, Y. (2021). Türkiye’de matematik ğretimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *International Primary Education Research Journal*, 5(2), 171-179. <https://doi.org/10.38089/iperj.2021.60>
- Turan, S., Karadağ, E., Bektaş, F., ve Yalçın, M. (2014). Türkiye’de eğitim yönetiminde bilgi retimi: Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi 2003-2013 yayınlarının incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 20 (1), 93-119.
- Turhan, M., & Yaraş, Z. (2013). Lisansüstü programların ğretmen, yönetici ve denetmenlerin mesleki gelişimine katkısı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 43 (43), 200-218.
- Umur, Z., & Demirtaş, H. (2018). Eğitim yönetimi ve denetimi tezsiz yüksek lisans programındaki derslerin içeriği ve öğrenme öğretme sürecine ilişkin ğrenci ve ğretim üyelerinin görüşleri. *Yükseköğretim Dergisi*, 8(1), 90–102. <https://doi.org/10.2399/yod.17.021>
- Ültay, E., & Ültay, N . (2018). Akademik teşvik ödeneğinin bilimsel faaliyetlere etkisi hakkındaki akademisyen görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(2018), 162-171
- Yağmur şahin, E., Kana, F., & Varışoğlu, B. (2013). Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *International Journal of Human Sciences*, 10(2), 356-378.
- Yeşilyurt, F. (2018). Türkiye’de eğitim-ğretim alanında yapılan bilgisayar oyunları konulu lisansüstü tezlerin incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(16), 1506-1524.
- Yıldırım, A. & şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. basım). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yılmaz, A. B., Tonga, E. S., & akır, H. (2017). Lisansüstü eğitim ğrencilerinin aldıkları eğitim hakkındaki görüşlerinin değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37 (1), 1- 45.
- YK (2016). Yükseköğretim bilgi yönetim sistemi. Ankara: YK. 01.08.2021 tarihinde <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden erişilmiştir
- YK (2021). Yükseköğretim bilgi yönetim sistemi. Ankara: YK. 01.08.2021 tarihinde <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.